

РЕШЕНИЕ

№ 1328

гр. София, 24.01.2024 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

СОФИЙСКИ РАЙОНЕН СЪД, 160 СЪСТАВ, в публично заседание на двадесет и втори януари през две хиляди двадесет и четвърта година в следния състав:

Председател: СВЕТОСЛАВ Т. СПАСЕНОВ

при участието на секретаря СИМОНА Г. НИКОЛОВА
като разгледа докладваното от СВЕТОСЛАВ Т. СПАСЕНОВ Гражданско дело № 20231110138050 по описа за 2023 година

Производството е образувано по искова молба с вх. № 194349/07.07.2023 г., предявена от името на „****“ ЕООД, ЕИК ****, чрез юрисконсулт **а, срещу Е. Х. Е., ЕГН *****, с която ищецът е предявил срещу ответника обективно кумулативно съединени установителни искове по реда на чл. 422 ГПК вр. чл. 415, ал. 1 ГПК, с правно основание чл. 240, ал. 1 и ал. 2 ЗЗД и чл. 86 ЗЗД за признаване за установено, че Е. Х. Е., ЕГН *****, дължи в полза на „****“ ЕООД суми, както следва: 1/ сумата от 1 767,93 лева (хиляда седемстотин шестдесет и седем лева и 93 стотинки), представляваща главница по договор за потребителски кредит „****“ № ****, сключен на 31.07.2021 г. между „****“ ЕООД, в качеството на заемодател, ***, ЕГН *****, в качеството на заемополучател и Е. Х. Е., ЕГН *****, в качеството на солидарен длъжник, ведно със законна лихва върху горепосочената сума, считано от 28.02.2023 г. до изплащане на вземането; 2/ сумата от 56,68 лева (петдесет и шест лева и 68 стотинки), представляваща лихва за забава за периода от 06.01.2023 г. до 27.02.2023 г.; 3/ сумата от 298,98 лева (двеста деветдесет и осем лева и 98 стотинки), представляваща мораторна лихва за периода от 06.09.2021 г. до 06.01.2023 г.; 4/ сумата от 560,05 лева (петстотин и шестдесет лева и 05 стотинки), представляваща договорно възнаграждение за периода от 05.01.2022 г. до 06.01.2023 г., за които суми е издадена заповед за изпълнение по чл. 410 ГПК от 10.03.2023 г. по ч.гр.д. № 10945/2023 г. по описа на СРС, ГО, 160 състав, както и осъдителни искове с

правно основание чл. 79, ал. 1, пр. 1 ЗЗД за осъждане на Е. Х. Е., ЕГН ***** да заплати на „****“ ЕООД суми, както следва: 1/ сумата от 475,00 лева, представляваща незаплатено възнаграждение за закупена и използвана услуга „Фаст“, ведно със законна лихва върху горепосочената сума, считано от 28.02.2023 г. до изплащане на вземането; 2/ сумата от 633,35 лева - незаплатено възнаграждение за закупена и използвана услуга „Флекси“, ведно със законна лихва от 28.02.2023 г. до изплащане на вземането.

Със заявление вх. № 56039/28.02.2023 г. ищецът е поискал издаване на заповед за изпълнение по чл. 410 ГПК срещу ***, ЕГН ***** и Е. Х. Е., ЕГН ***** за суми, както следва: сумата от 1 767,93 лева (хиляда седемстотин шестдесет и седем лева и 93 стотинки), представляваща главница по договор за потребителски кредит „****“ № ****, сключен на 31.07.2021 г. между „****“ ЕООД, в качеството на заеодател, ***, ЕГН *****, в качеството на заемополучател и Е. Х. Е., ЕГН *****, в качеството на солидарен длъжник, ведно със законна лихва върху горепосочената сума, считано от 28.02.2023 г. до изплащане на вземането; 2/ сумата от 56,68 лева (петдесет и шест лева и 68 стотинки), представляваща лихва за забава за периода от 06.01.2023 г. до 27.02.2023 г.; 3/ сумата от 298,98 лева (двеста деветдесет и осем лева и 98 стотинки), представляваща мораторна лихва за периода от 06.09.2021 г. до 06.01.2023 г.; 4/ сумата от 560,05 лева (петстотин и шестдесет лева и 05 стотинки), представляваща договорно възнаграждение за периода от 05.01.2022 г. до 06.01.2023 г.; 5/ сумата от 475,00 лева, представляваща незаплатено възнаграждение за закупена и използвана услуга „Фаст“, ведно със законна лихва върху горепосочената сума, считано от 28.02.2023 г. до изплащане на вземането; 6/ сумата от 633,35 лева - незаплатено възнаграждение за закупена и използвана услуга „Флекси“, ведно със законна лихва от 28.02.2023 г. до изплащане на вземането, които сума да бъдат заплатени солидарно от длъжниците. Направено е искане за присъждане на разноси.

С Разпореждане № 31856/10.03.2023 г. съдът е отхвърлил заявлението за издаване на заповед за изпълнение по чл. 410 ГПК от „****“ ЕООД, ЕИК **** против ***, ЕГН ***** и Е. Х. Е., ЕГН *****, в частта му, с която се иска да бъде издадена заповед за изпълнение за сумата от 475,00 лева, представляваща незаплатено възнаграждение за закупена и използвана услуга „Фаст“, и в частта за сумата от 633,35 лева - незаплатено възнаграждение за закупена и използвана услуга „Флекси“, както и съразмерно в частта за разноските.

На 10.03.2023 г. по ч. гр. д. № 10945/2023 г. по описа на СРС, 160 състав е издадена заповед за изпълнение по чл. 410 ГПК срещу длъжниците ***, ЕГН *****, и Е. Х. Е., ЕГН *****, съгласно която последните следва да заплатят на „****“ ЕООД солидарно следните суми: сумата от 1 767,93 лева (хиляда седемстотин шестдесет и седем лева и 93 стотинки), представляваща главница по договор за потребителски кредит „****“ № ****, сключен на 31.07.2021 г. между „****“ ЕООД, в качеството на заемодател, ***, ЕГН *****, в качеството на заемополучател и Е. Х. Е., ЕГН *****, в качеството на солидарен длъжник, ведно със законна лихва върху горепосочената сума, считано от 28.02.2023 г. до изплащане на вземането; 2/ сумата от 56,68 лева (петдесет и шест лева и 68 стотинки), представляваща лихва за забава за периода от 06.01.2023 г. до 27.02.2023 г.; 3/ сумата от 298,98 лева (двеста деветдесет и осем лева и 98 стотинки), представляваща мораторна лихва за периода от 06.09.2021 г. до 06.01.2023 г.; 4/ сумата от 560,05 лева (петстотин и шестдесет лева и 05 стотинки), представляваща договорно възнаграждение за периода от 05.01.2022 г. до 06.01.2023 г.; 5/ сумата от 124,44 лв., представляваща разноси по делото, от които 53,67 лева – държавна такса и 70,77 лева – юрисконсултско възнаграждение.

Заповедта е връчена на длъжника ***, ЕГН *****, като в срока по чл. 414, ал. 2 ГПК не е подал възражение, поради което и на основание чл. 416 ГПК срещу него съдът е издал изпълнителен лист в полза на „****“ ЕООД.

Заповедта е връчена на ответницата Е. Х. Е., ЕГН *****, като в законоустановения срок същата е депозирала възражение срещу издадената заповед. Ищецът е уведомен за възможността да предяви иск за установяване на вземането си на 07.06.2023 г., като в срока по чл. 415, ал. 1 ГПК - на 06.07.2023 г. /дата на пощенското клеймо/, е предявил искове за вземанията, за които на 10.03.2023 г. е издадена заповед за изпълнение на парично задължение по чл. 410 ГПК в производството по ч. гр. д. № 10945/2023 г. по описа на СРС, 160 състав.

Ищецът твърди, че на 31.07.2021 г. е бил сключен договор за потребителски кредит „****“ № **** между „****“ ЕООД, в качеството на заемодател, ***, ЕГН *****, в качеството на заемополучател и Е. Х. Е., ЕГН *****, в качеството на солидарен длъжник. Посочва, че по силата на договора е предоставил заем в размер на 2000 лева за срок от 24 месеца, при годишен лихвен процент от 41,00%, като към настоящия момент падежът на задължението на кредитополучателя за връщане на заетата сума бил настъпил. Поддържа, че страните се договорили заемът да се погасява на месечни вноски с

падеж 5-то число на съответния месец, като в същия срок следвало да се заплаща и съответна част от договорено между страните възнаграждение. Сочи, че по договора са извършени плащания в размер на 888,00 лева, поради което счита, че следвало де му се заплати остатъка от заетата сума в размер на 1767,93 лв., както и да му се изплати договореното възнаграждение в размер на 560,05 лв. за периода 05.01.2022 г.-06.01.2023 г. Излага съображения, че със сключването на договора за потребителски кредит заемателят се е съгласил да получи допълнителна услуга „Фаст“ срещу цена от 600 лв. и допълнителна услуга „Флекси“ при цена от 800 лв., които услуги включвали подробно посочени в исковата молба възможности. Ищецът твърди, че задълженията по процесния договор не били изпълнение, поради което настъпила забава и се дължала лихва за забава в размер на 56,68 лева за периода от 06.01.2023 г. до 27.02.2023 г. и мораторна лихва в размер на 298,98 лева за периода от 06.09.2021 г. до 06.01.2023 г. Излага доводи, че ответницата Е. Х. Е. се е задължила да отговоря солидарно със заемателя ***, поради което следвало да заплати претендираните суми.

Предвид гореизложеното, моли, за постановяване на решение, с което да бъде признато за установено, че Е. Х. Е., ЕГН ***** дължи в полза на „*****“ ЕООД суми, както следва: 1/ сумата от 1 767,93 лева (хиляда седемстотин шестдесет и седем лева и 93 стотинки), представляваща главница по договор за потребителски кредит „****“ № ****, сключен на 31.07.2021 г. между „*****“ ЕООД, в качеството на заеодател, ***, ЕГН *****, в качеството на заеополучател и Е. Х. Е., ЕГН *****, в качеството на солидарен длъжник, ведно със законна лихва върху горепосочената сума, считано от 28.02.2023 г. до изплащане на вземането; 2/ сумата от 56,68 лева (петдесет и шест лева и 68 стотинки), представляваща лихва за забава за периода от 06.01.2023 г. до 27.02.2023 г.; 3/ сумата от 298,98 лева (двеста деветдесет и осем лева и 98 стотинки), представляваща мораторна лихва за периода от 06.09.2021 г. до 06.01.2023 г.; 4/ сумата от 560,05 лева (петстотин и шестдесет лева и 05 стотинки), представляваща договорно възнаграждение за периода от 05.01.2022 г. до 06.01.2023 г., за които суми е издадена заповед за изпълнение по чл. 410 ГПК от 10.03.2023 г. по ч.гр.д. № 10945/2023 г. по описа на СРС, ГО, 160 състав, както и да бъде осъдена да заплати сумата от 475,00 лева, представляваща незаплатено възнаграждение за закупена и използвана услуга „Фаст“, ведно със законна лихва върху горепосочената сума, считано от 28.02.2023 г. до изплащане на вземането и сумата от 633,35 лева - незаплатено възнаграждение за закупена и използвана услуга „Флекси“, ведно със законна лихва от 28.02.2023 г. до изплащане на

вземането.

Претендират се разноси.

В законоустановения срок по чл. 131 ГПК, а и след изтичането му до настоящия момент, не е депозиран отговор на исковата молба от името на ответника в производството.

Съдът, като съобрази доводите на страните и обсъди събраните по делото доказателства поотделно и в тяхната съвкупност, намира за установено от фактическа и правна страна следното:

Предявени са обективно кумулативно съединени установителни искове по реда на чл. 422 ГПК вр. чл. 415, ал. 1 ГПК, с правно основание чл. 240, ал. 1 и ал. 2 ЗЗД и чл. 86, ал. 1 ЗЗД, както и осъдителни искове с правно основание чл. 79, ал. 1, пр. 1 ЗЗД.

В тежест на ищеца е да установи при условията на пълно и главно доказване, че между „****“ ЕООД, в качеството на заемодател, ***, ЕГН *****, в качеството на заемополучател и Е. Х. Е., ЕГН *****, в качеството на солидарен длъжник, е възникнало валидно правоотношение по договор за заем, по което заемодателят е предоставил на заемателя посочената сума, а последният се е задължил да я върне в посочения срок, че е било договорено възнаграждение в претендирания размер, че страните са постигнали съгласие за предоставяне на пакет от допълнителни услуги, по силата на което ищецът е предоставил на заемополучателя посочените в исковата молба услуги, а за последния е възникнало задължение да заплати възнаграждение за получените услуги в претендирания размер; изпадането на ответницата в забава за заплащане на дължимите главници, периодът на забавата и размерът на обезщетението за забава; наличие на уговорка, по силата на която ответницата Е. Х. Е., ЕГН ***** да се е задължила да отговоря солидарно за задълженията по сключения между „****“ ЕООД и ***, ЕГН ***** договор за потребителски кредит.

В тежест на ответника и при доказване на горните факти е да установи погасяване на паричните си задължения.

В тежест на ответника и при доказване на горните факти е да докаже правопогасяващи претендираното от ищеца вземане факти.

От представения и приобщен към доказателствения материал договор за потребителски кредит „****“ № ****, сключен на 31.07.2021 г. между „****“ ЕООД, в качеството на заемодател, ***, ЕГН *****, в качеството на

заемополучател и Е. Х. Е., ЕГН *****, в качеството на солидарен длъжник, се установява в производството, че на 31.07.2021 г. между **** ЕООД, в качеството на заемодател ***, ЕГН *****, в качеството на заемополучател и Е. Х. Е., ЕГН *****, в качеството на солидарен длъжник, е сключен договор за потребителски кредит „****“ № ****, по силата на който заемодателят е предоставил на заемополучателя потребителски кредит в размер от 200,00 лева, а последният се е задължил да го върне в срок на 24 погасителни вноски, при лихвен процент на ден от 0,11 % и годишен лихвен процент от 41,00 %. Установен е размерът на възнаграждението за допълнителни услуги в размер на сумата от общо 1400,00 лева и размер на вноската по тези задължения от 58,33 лева.

По делото не е спорно и се установява от събрания доказателствен материал, в това число заключението на вещото лице по допуснатата, изготвена и приета в производството съдебно-счетоводна експертиза, че заемната сума е предоставена по сметка на ***.

По делото е изслушано и прието заключение на съдебно-счетоводна експертиза, което съдът кредитира като компетентно и безпристрастно изготвено, от което се установява, че ответникът е извършил плащания по договора за кредит в общ размер от 880,00 лева, с която сума са погасени частично главница /232,07 лева/, дължима договорна лихва /296,81 лева/, възнаграждения по пакет допълнителни услуги /291,65 лева/, лихва за забава /37,47 лева/ и такси по тарифа на **** ЕООД /30,00 лева/. Установява се, че без включване на възнагражденията по допълнителни пакети услуги Фаст и Флекси, то ГПР по договора е 48,91 %, а при включването им, е в размер на 137,65 %.

Предвид служебното задължение на съда, следва да бъде извършена проверка за нищожност на клаузите от сключения между „****“ ЕООД, в качеството на заемодател, ***, ЕГН *****, в качеството на заемополучател и Е. Х. Е., ЕГН *****, в качеството на солидарен длъжник, договор за потребителски кредит „****“ № ****.

Съгласно императивната разпоредба на чл. 22 ЗПК, в приложимата редакция към датата на сключване на договора (преди изм. с ДВ бр. 35 от 22.04.2014 г., в сила от 23.07.2014 г.), когато не са спазени изискванията на чл. 10, ал. 1, чл. 11, ал. 1, т. 7 - 12 и 20 и чл. 12, ал. 1, т. 7 - 9, договорът за потребителски кредит е недействителен. Съгласно чл. 23 ЗПК, когато договорът за потребителски кредит е обявен за недействителен потребителят връща само чистата стойност на кредита, но не дължи лихва или други разходи по кредита.

Ролята, възложена на националния съд от правото на Европейския съюз, в областта на защита на потребителите, не се ограничава само до правото да се произнесе относно евентуално неравноправния характер на договорна клауза, а също включва задължението служебно да разгледа този въпрос, когато са налице необходимите за това правни и фактически обстоятелства. В този смисъл е практиката на СЕС, формирана по преюдициални запитвания по прилагането на Директива 93/13/ЕИО - така Решение от 4 юни 2009 г. по дело Pannon GSM Zrt. срещу Erzsébet Sustikné Győrfi, C-243/08. Тези изводи са още веднъж потвърдени с Решение от 18.02.2016 г. по дело Finanmadrid EFC SA срещу Jesús Vicente Albán Zambrano, María Josefa García Zapata, Jorge Luis Albán Zambrano, Miriam Elisabeth Caicedo Merin - C-49/14 на СЕС. В Решение от 21.02.2013 г. по дело Banif Plus Bank Zrt срещу Csaba Csipai, Viktória Csipai - C 472/11, от друга страна се приема, че е необходимо националният съд, който е констатирал служебно неравноправния характер на дадена клауза, да може да изведе всички последици от тази констатация, без да чака потребителят, който е информиран за правата си, да направи изявление, с което иска отмяна на посочената клауза.

Съгласно разпоредбите на чл. 11, т. 11 и т. 12 ЗПК договорът за потребителски кредит следва да съдържа погасителен план, съдържащ информация за размера, броя, периодичността и датите на плащане на погасителните вноски, последователността на разпределение на вноските между различните неизплатени суми, дължими при различни лихвени проценти за целите на погасяването. Според нормативно установените изисквания погасителният план следва да посочва дължимите плащания и сроковете и условията за извършването на тези плащания; планът съдържа разбивка на всяка погасителна вноска, показваща погасяването на главницата, лихвата, изчислена на базата на лихвения процент, и когато е приложимо, допълнителните разходи; когато лихвеният процент не е фиксиран или когато допълнителните разходи могат да бъдат променени съгласно договора за кредит, в погасителния план се посочва ясно, че информацията, съдържаща се в плана, е валидна само до последваща промяна на лихвения процент или на допълнителните разходи съгласно договора за кредит. В случая в процесния договор за кредит се съдържа информация за броя на месечните плащания – 24, както и техният размер. Посочен е и падежът на всяко месечно плащане.

Същевременно, обаче, в т. 90 от решение на СЕС по дело C-377/14 се приема, че както се посочва по същество в съображения 31 и 43 от Директива 2008/48, от основно значение е потребителят да е получил информация за общия

разход по кредита под формата на процент, изчислен съгласно единна математическа формула. Всъщност, от една страна, предоставянето на тази информация допринася за прозрачността на пазара, тъй като позволява на потребителя да сравни офертите за кредит. От друга страна, тя му позволява да прецени обхвата на поетите от него задължения /вж. в този смисъл решение от 4 март 2004 г., Cofinoga, C-264/02, EU:C:2004:127, т. 26 и определение от 16 ноември 2010 г., Pohotovost', C-76/10, EU:C:2010:685, т. 70/. Съображения в същия смисъл са изложени и в решение по дело C-42/15. От анализа им следва, че целта на изискването на чл. 11, ал. 1, т. 10 ЗПК е да гарантира възможността потребителят на финансови услуги: 1/ да може да сравни процента на разходите по кредитите на отделните институции като общ сбор; 2/ да може да сравни условията на отделните кредитни институции, като има данни какви задължения се включват в посочения от кредитора ГПР за всеки конкретен договор за кредит. Именно затова законодателят изисква в договора да е подробно разписан начинът на формиране. В противен случай за средния потребител би било невъзможно обективно да сравни условията, предлагани от различните институции, респ. да вземе информирано решение услугите на коя да избере.

В процесния договор за потребителски кредит е посочен единствено общ размер на ГПР /като от съдържанието на договора не се изяснява начина на формиране на годишния процент на разходите; посочено е, че годишният лихвен процент е в размер на 41,00 %, като не се сочи дължимостта на допълнителни такси и/или разходи във връзка със сключването и изпълнението на договора, но независимо от това годишният процент на разходите е в размер на 48,91 %, без да е ясно разписано какви компоненти формират горепосочения ГПР/, поради което несъмнено не е в съответствие с изискванията на ЗПК, а доколкото накърнява съществени права на потребителя, недействителността на договора на това основание е пропорционална санкция.

На следващо място, недействителна е и клаузата, на която се основава задължението за заплащане на възнаградителна лихва.

Съгласно задължителните тълкувателни разяснения, дадени в Тълкувателно решение № 1/27.04.2022 г. по тълк. д. № 1/2020 г. на Върховен касационен съд, ОСГТК, съдът е длъжен да се произнесе в мотивите на решението по нищожността на правни сделки или на отделни клаузи от тях, които са от значение за решаване на правния спор, без да е направено възражение от заинтересованата страна, само ако нищожността произтича пряко от сделката или от събраните по делото доказателства. Подобен извод следва и от мотивите на

Тълкувателно решение № 1/15.06.2010 г. по ТД № 1/2009 г. на ОСТК на ВКС.

По действащото българско право максималният размер на договорната лихва /възнаградителна, мораторна, компенсаторна/ е ограничен единствено от чл. 9 ЗЗД, съгласно който страните могат свободно да определят съдържанието на договора, доколкото то не противоречи на добрите нрави.

Добрите нрави са неписани етични правила, приети в обществото, които целят да създадат равнопоставеност, добросъвестно упражняване на примата и взаимно зачитане на правата на гражданите. При преценката дали уговорената между страните възнаградителна лихва противоречи или не на добрите нрави следва да се отчетат естеството и размера на задължението, за изпълнението на което е уговорена лихвата, дали то е обезпечено с други правни способи - поръчителство, залог, ипотека и др., съотношението между размера на уговорената лихва и възможността на кредитора да обеднее от предоставянето в заем на пари или други вещи, изразени чрез ръста на нарастване на цените на основните материални ценности /златото и недвижимите имоти/ през конкретния период от време, курсът на основния лихвен процент на БНБ, тримесечният ЛИБОР за съответния вид валута и др. /виж тълкувателно решение № 1/15.06.2010 г. по ТД № 1/2009 г., на ВКС, ОСТК, което може да се приложи и в случая/.

Според приетото в съдебната практика /решение № 378/18.05.2006 г. на ВКС по гр. д. № 315/2005 г., II г. о., определение № 901/10.07.2015 г. на ВКС по гр. д. № 6295/2014 г., IV г. о., ГК/ противно на добрите нрави е да се уговаря възнаградителна лихва, надвишаваща трикратния размер на законната лихва, при необезпечен заем и надвишаваща двукратния размер на законната лихва по обезпечен с ипотека или по друг начин заем. В посочените решения се приема, че възнаградителната лихва може да надхвърля размера на законната лихва, с която се съизмеряват вредите за времето, в което остава неудовлетворено кредиторското парично притезание. За противоречащи на добрите нрави се считат сделки /уговорки/, с които неравноправно се третират икономически слаби участници в оборота, използва се недостиг на материални средства на един субект за облагодетелстване на друг.

Следва да се приеме, че подобно „генерално“ /общоприложимо/ разрешение на въпроса над какъв праг размерът на уговорената възнаградителна лихва е екзорбитантен не противоречи на закона. Според чл. 19, ал. 4 ЗПК годишният процент на разходите не може да бъде по-висок от пет пъти размера на законната лихва по просрочени задължения в левове и във валута, определена с постановление на Министерския съвет на Република България. Според ал. 1 на

посочения текст годишният процент на разходите по кредита изразява общите разходи по кредита за потребителя, настоящи или бъдещи (лихви, други преки или косвени разходи, комисиони, възнаграждения от всякакъв вид, в т.ч. тези, дължими на посредниците за сключване на договора), изразени като годишен процент от общия размер на предоставения кредит. Доколкото в ГПР се включват и други задължения, няма как да се приеме, че този максимален размер се отнася за възнаградителната лихва и лишава съда от възможност да направи преценка за съответствието на клаузата с добрите нрави. С тази разпоредба законодателят цели да установи горна граница на общия размер на разходите, не и на възнаградителната лихва. Аргумент в подкрепа на горния извод е разпоредбата на чл. 33, ал. 2 ЗПК, в която е предвидено, че обезщетението за забава не може да надвишава законната лихва. Следователно там, където законодателят е имал воля да ограничи размера на определено задължение, той го е назвал конкретно.

От горното следва и че, след като в специалния закон е определен императивно максимален размер на обезщетението за забава за задълженията по потребителските кредити, няма житейска и правна логика да не се допуска /т.е. да се счита за съответна с добрите нрави/ клауза, предвиждаща възнаградителна лихва, по-неизгодна от мораторната. Т.е. не би следвало възнаградителната лихва да е такава, че длъжникът на практика да плаща значително по-ниска „цена“ по договора за кредит когато е в неизпълнение, отколкото когато изпълнява точно. Казано с други думи, не следва да е морално /в съответствие с добрите нрави/ длъжникът, сключил договор за кредит за по-дълъг срок, да плати по-висока цена /като крайна сума/ от този, сключил договор за по-кратък, но неизпълняващ задължението си в срока, респ. ползващ сумата в по-дълъг от уговорения срок.

От събраните по делото доказателства се установява по делото, че уговореният между страните по процесното кредитно правоотношение размер на годишния лихвен процент по договора е над 41 %, поради което се налага извод, че същия надхвърля приетия за съответен на добрите нрави, поради което и клаузата, въз основа на която се претендира това вземане, е нищожна поради противоречие с добрите нрави.

Съгласно чл. 26, ал. 4 ЗЗД е възможно договорът да бъде само частично недействителен, но нищожността на отделни части от договора може да доведе и до нищожност на целия договор, ако частта не може да бъде заместена по право от повелителни правила на закона или ако не може да се предположи, че договорът би бил сключен без недействителната му част.

Като съобрази данните по делото съдът намира, че нищожната клауза за възнаградителна лихва не би могла да се замести по право от повелителни норми на закона, като освен това той не би бил сключен без нея, предвид възмездния му характер. Посоченото води до извод, че процесният договор за кредит е недействителен в неговата цялост и поради недействителността на клаузата, от която произтича вземането за възнаградителна лихва.

На следващо място, настоящият съдебен състав намира за необходимо да посочи, че клаузите от договора, установяващи, че длъжникът дължи и възнаграждение за допълнителни услуги, са нищожни и не пораждаат права и задължения за страните. Доколкото договорът за заем е сключен при действието на Закона за потребителския кредит, нормите му следва да бъдат съобразени служебно от съда. Така установените клаузи са нищожни, поради противоречието им с добрите нрави, тъй като по този начин се увеличава размерът на кредита без яснота относно насрещната престация, която получава длъжника. На следващо място, тези такси противоречат и на императивната разпоредба на чл. 19, ал. 4 ЗПК, която предвижда, че годишният процент на разходите не може да бъде по-висок от пет пъти размера на законната лихва по просрочени задължения в левове и във валута, определена с постановление на Министерския съвет на Република България. Последицата от това противоречие е предвидено изрично в чл. 19, ал. 5 ЗПК – клаузи в договор, надвишаващи определените по ал. 4, се считат за нищожни. Таванът на годишния процент на разходите, който е предвиден с императивна разпоредба на закона, би бил превишен, ако в договора има уговорена възнаградителна лихва и други такси. В случая при установен размер на отпусната главница от 2000,00 лева, е предвидено задължение за заплащане на възнаграждение за допълнителни услуги в размер на общо 1400,00 лева. По този начин са установени допълнителни разходи по кредита в размер, надвишаващ размера на уговорената възнаградителна лихва. Постигнато е съгласие, че посочените разходи подлежат на разсрочено плащане, ведно с погасителните вноски по кредита, което води до извод, че по този начин е установено скрито – допълнително възнаграждение на кредитора, което не е посочено при определяне на годишния процент на разходите. Съгласно приетото заключение на вещото лице по допуснатата съдебно-счетоводна експертиза, при включване на възнагражденията по допълнителни пакети услуги Фаст и Флекси, то ГПР е в размер на 137,65 %. Установи се по делото, че посочените разходи подлежат на разсрочено плащане, ведно с погасителните вноски по кредита, което води до извод, че по този начин е

установено скрито – допълнително възнаграждение на кредитора, което не е посочено при определяне на годишния процент на разходите, но следва да бъде включено и при включването му същият ГПР е в размер надвишаващ в пъти максимално разрешения по аргумент от разпоредбата на чл. 19, ал. 4 ЗПК.

Клаузите, предвиждащи заплащане на възнаграждение за допълнителни услуги са установени и в противоречие на разпоредбата на чл. 10а, ал. 2 ЗПК, съгласно която кредиторът не може да изисква заплащането на такси и комисионни за действия, свързани с усвояване и управление на кредита. Разходите за приоритетно разглеждане и изплащане на потребителския кредит и възможността за отлагане и погасяване на погасителни вноски, т.е. такива свързани с усвояване на заемната сума и изпълнение на поетото договорно задължение, представляват разходи свързани с усвояване и управление на кредита. Нещо повече – възползването от услугите, посочени в т. 15.2 и 15.3 от Общите условия, не е обусловено единствено от заплащане на уговореното възнаграждение, а и от възникването на подробно установени предпоставки за приложение на всяка една допълнителна услуга.

Следователно, имайки предвид последиците на недействителността, съгласно разпоредбата на чл. 23 ЗПК потребителят – ответник би следвало да дължи връщане само на чистата стойност по кредита, но не и лихви или други разходи. Ето защо за основателен следва да се приеме единствено предявеният иск за главница. Останалите претенции на ищеца за установяване на вземанията за възнаградителна лихва и лихва за забава, се явяват неоснователни и следва да бъдат отхвърлени.

На основание чл. 23 от ЗПК, в този случай кредитополучателят дължи връщане само на остатъка от главницата, след приспадане на заплатените от него на ищеца суми /в този смисъл Решение № 471 от 11.05.2021 г. по в.гр.д. № 3413/2020 г. на Апелативен съд – София/. По становище на настоящия съдебен състав, разпоредбата на чл. 23 ЗПК предвижда особен вид недействителност на конкретен вид договори, а именно договори за потребителски кредит. Разпоредбата не предвижда предявяването на отделен иск, което да обуслови неприложимост на реда по чл. 422 ГПК. Предвижда единствено последица от обявяване на договора за потребителски кредит за недействителен, поради противоречието му със специалните императивни норми на ЗПК. Разпоредбата на чл. 23 ЗПК е специална по отношение на разпоредбите на ЗЗД /вкл. тези, касаещи неоснователното обогатяване/, като изрично законодателят е предвидил

последица от недействителността на договорите за потребителски кредит, произтичащи от противоречието му със специалните императивни норми на ЗПК. Когато договор за потребителски кредит противоречи на императивните разпоредби на ЗПК, приложимост намира именно разпоредбата на чл. 23 ЗПК, явяваща се специална по отношение на разпоредбите на ЗЗД и предвижда последиците за страните по договора за потребителски кредит, когато същият е обявен за недействителен по смисъла на ЗПК.

От заключението на вещото лице по допусната, изготвена и приета в производството съдебно-счетоводна експертиза се установи по делото, че от страна на заемополучателя и солидарния длъжник по процесния договор е заплатена сума в размер на 880,00 лева в изпълнение на задълженията им по процесния договор за заем, която сума следва да бъде приспадната от дължимата главница.

Предвид гореизложеното, настоящият съдебен състав намира, че предявения иск с правно основание чл. 240, ал. 1 ЗЗД вр. чл. 79, ал. 1, пред. 1 ЗЗД, следва да бъде уважен за сумата от 1120,00 лева, като за разликата се отхвърли.

По изложените по-горе съображения, предвид недействителността на процесния договор, следва да се отхвърлят останалите предявени от ищеца искове в настоящото производство.

По отношение разпределението на отговорността за разноси в настоящото производство:

При този изход на спора право на разноси в настоящото производство имат и двете страни.

От името на ищеца своевременно е направено искане за присъждане на разноси в настоящото производство, като са представени и доказателства за извършването на такива, а именно за заплатена държавна такса в размер на 153,68 лева, за заплатен депозит за вещо лице по допусната в производството съдебно-счетоводна експертиза в размер на 300 лева и за юрисконсултско възнаграждение, което съдът определя в размер на 100 лева.

Предвид гореизложеното, с оглед изхода на спора и на основание чл. 78, ал. 1 ГПК ответницата Е. Х. Е., ЕГН *****, с адрес: ***, следва да бъде осъдена да заплати в полза на ищеца **** ЕООД, ЕИК ****, със седалище и адрес на управление: ***, сумата от 163,54 лева, представляваща разноси в исковото производство пред СРС, съразмерно на уважената част от исковите.

Ответницата не е претендирала разноси в исковото производство, като не

е представила и доказателства за извършването на такива, поради което и в полза на същите не следва да се присъждат разноски в исковото производство пред СРС.

В съответствие със задължителните тълкувателни разяснения на Тълкувателно решение № 4/2013 г. на ВКС, ОСГТК, т. 12, съдът следва да се произнесе и по разпределението на отговорността за разноски в заповедното производството.

Предвид горното съдът намира, че на основание чл. 78, ал. 1 ГПК ответницата Е. Х. Е., ЕГН *****, с адрес: ***, следва да бъде осъдена да заплати в полза на ищеца **** ЕООД, ЕИК ****, със седалище и адрес на управление: ***, сумата от 51,93 лева, представляваща разноски за държавна такса и юрисконсултско възнаграждение в заповедното производство по ч.гр.д. № 10945/2023 г. по описа на СРС, II ГО, 160 състав, съразмерно на уважената част от исквете.

Ответницата не е претендирала разноски в заповедното производство, като не е представила и доказателства за извършването на такива, поради което и в полза на същата не следва да се присъждат разноски в заповедното производство пред СРС.

Така мотивиран, Софийски районен съд, II ГО, 160 състав

РЕШИ:

ПРИЗНАВА ЗА УСТАНОВЕНО по предявения от **** ЕООД, ЕИК ****, със седалище и адрес на управление: *** срещу Е. Х. Е., ЕГН *****, с адрес: ***, по реда на чл. 422 ГПК, иск с правно основание чл. 240, ал. 1 ЗЗД, че Е. Х. Е., ЕГН ***** дължи на **** ЕООД, ЕИК **** сумата от **1120,00 лева**, представляваща главница по договор за потребителски кредит „****“ № ****, сключен на 31.07.2021 г. между „****“ ЕООД, в качеството на заемодател, ***, ЕГН *****, в качеството на заемополучател и Е. Х. Е., ЕГН *****, в качеството на солидарен длъжник, ведно със законна лихва върху горепосочената сума, считано от 28.02.2023 г. до изплащане на вземането, за която е издадена заповед за изпълнение на парично задължение от 10.03.2023 г. по ч.гр.д. № 10945/2023 г. по описа на СРС, II ГО, 160 състав, **КАТО ОТХВЪРЛЯ** предявения иск с правно основание чл. 240, ал. 1 ЗЗД за разликата над уважения размер от 1120,00 лева до пълния предявен размер от 1767,93 лева.

ОТХВЪРЛЯ предявените от **** ЕООД, ЕИК ****, със седалище и адрес на управление: *** срещу Е. Х. Е., ЕГН *****, с адрес: ***, по реда на чл.

422 ГПК, обективно кумулативно съединени положителни установителни иски с правно основание чл. 240, ал. 2 ЗЗД и чл. 86, ал. 1 ЗЗД, за признаване за установено че Е. Х. Е., ЕГН ***** дължи на **** ЕООД, ЕИК **** суми, както следва: 1/ за сумата от **56,68 лева**, представляваща лихва за забава за периода от 06.01.2023 г. до 27.02.2023 г.; 2/ сумата от **298,98 лева**, представляваща мораторна лихва за периода от 06.09.2021 г. до 06.01.2023 г.; 3/ сумата от **560,05 лева**, представляваща договорно възнаграждение за периода от 05.01.2022 г. до 06.01.2023 г., за които суми е издадена заповед за изпълнение по чл. 410 ГПК от 10.03.2023 г. по ч.гр.д. № 10945/2023 г. по описа на СРС, ГО, 160 състав.

ОТХВЪРЛЯ предявените от **** ЕООД, ЕИК ****, със седалище и адрес на управление: *** срещу Е. Х. Е., ЕГН *****, с адрес: **, обективно кумулативно съединени осъдителни иски с правно основание чл. 79, ал. 1, пред. 1 ЗЗД за осъждането на Е. Х. Е., ЕГН ***** да заплати в полза на **** ЕООД, ЕИК **** суми, както следва: 1/ сумата от **475,00 лева**, представляваща незаплатено възнаграждение за закупена и използвана услуга „Фаст“ и 2/ сумата от 633,35 лева - незаплатено възнаграждение за закупена и използвана услуга „Флекси“.

ОСЪЖДА Е. Х. Е., ЕГН *****, с адрес: ** да заплати в полза на ищеца **** ЕООД, ЕИК ****, със седалище и адрес на управление: **, на основание чл. 78, ал. 1 ГПК, сумата от **163,54 лева**, представляваща разноси в исковото производство пред СРС, съразмерно на уважената част от исковите.

ОСЪЖДА Е. Х. Е., ЕГН *****, с адрес: ** да заплати в полза на ищеца **** ЕООД, ЕИК ****, със седалище и адрес на управление: **, на основание чл. 78, ал. 1 ГПК, сумата **51,93 лева**, представляваща разноси за държавна такса и юрисконсултско възнаграждение в заповедното производство по ч.гр.д. № 10945/2023 г. по описа на СРС, П ГО, 160 състав, съразмерно на уважената част от исковите.

Решението подлежи на обжалване пред Софийски градски съд в двуседмичен срок от връчване на препис на страните.

Препис от решението да се връчи на страните!

Съдия при Софийски районен съд: _____

